

JAARVERSLAG NMVH 2022

	<u>pagina</u>
Inhoudsopgave	1
Inleiding	2
Algemene gegevens	2
Bestuur – algemeen	2
Financiën	3
Vertegenwoordiging en samenwerking	5
Leden bijeenkomsten	6
Overleg met de gemeente	6
Natuur-Landschapsbeheer	6
Natuur-Aankoop gronden	6
Natuur-Dorpsnatuur	6
Natuur-Overig	8
Duurzaamheid – Repair Café	8
Duurzaamheid – Luchtkwaliteit	9
Ruimtelijke Ordening	10
Communicatie	13

Inleiding

Na Corona was 2022 weer een min of meer normaal jaar. De geplande activiteiten konden weer gewoon doorgaan.

Algemene gegevens

De NMVH heeft als werkgebied de gemeente Heusden. Verder de omliggende gemeenten, voor zover de ontwikkelingen daar van invloed zijn op natuur, landschap en milieu in onze gemeente.

De belangrijkste contactgegevens:

- Postadres: Secretaris NMVH, p/a Copernicuslaan 4, 5251ZC Vlijmen.
- Telefoon secretaries: 06 826 80 826
- Email: info@natuurenmilieuheusden.nl
- Website: www.natuurenmilieuheusden.nl
- Facebook vereniging: <https://www.facebook.com/NMVHeusden/>
- Facebook Landschapsbeheer-woensdag: <https://www.facebook.com/groups/2720940434820308>

Bestuur - algemeen

De **bestuursamenstelling** is in 2022 gewijzigd: Penningmeester Rien Melis trad terug; hij werd opgevolgd door Ate Dijk. Verder trad Stephan van den Bogaard toe als algemeen bestuurslid.

Daarnaast trad Fons van Dijk terug als voorzitter. Hij werd opgevolgd door Cor Gunnink.

Fons blijft wel aan als algemeen bestuurslid

Daarmee bestaat het bestuur uit vijf leden:

- Cor Gunnink (voorzitter)
- Ate Dijk (penningmeester)
- Harry Nijenstein (secretaris)
- Fons van Dijk
- Stephan van den Bogaard

In 2022 vergaderde het bestuur twaalf keer. Na aanvankelijk switchen tussen De Mand en De Stulp, werd uiteindelijk gekozen voor D'n Elshof als vergader-locatie. Deze locatie heeft de meeste mogelijkheden (data) voor de zaal, is flexibel in indeling van de ruimtes, heeft vrijwilligers die aanwezig zijn, en is niet duur. Ook andere verenigingsactiviteiten proberen we daar zoveel mogelijk te organiseren.

Agendapunten van de bestuursvergaderingen waren onder andere: financiën, natuur (aankoop gronden, beheer, dorpsnatuur, eikenprocessierups), Ruimtelijke Ordening (Steenenburg, GOL), Duurzaamheid (luchtkwaliteit, Repair Café), Communicatie. Zie voor uitgebreidere informatie per werkgroep hierna in dit verslag.

Het **aantal leden** is het afgelopen jaar gestegen, van 277 op 31 december 2021 naar 314 op 31 december 2021. Onderdeel daarvan zijn 4 ereleden, 293 leden en 17 gezinsleden. Sinds 2017 steeg het ledental met ongeveer 20 per jaar. De toename met 34 in 2022 en 35 in 2021 heeft grotendeels te maken met de aankopen van de gronden aan de Duinweg. Daarnaast ook door de activiteiten op het gebied van Luchtkwaliteit.

In 2016 hebben we voor niet-leden de mogelijkheid geopend zich gratis te abonneren op **Digituurlijk**, onze maandelijks digitale nieuwsbrief. Eind 2021 hadden al 180 mensen van deze mogelijkheid gebruik gemaakt, een stijging van 21. De jaarlijkse toename wordt langzaam kleiner, na de grote stijgingen van 2019 (+60) en 2020 (39).

We hopen dat een aantal van deze abonnees uiteindelijk lid zullen worden van de vereniging.

Al met al heeft het niet doorgaan van de meeste activiteiten door Corona geen negatief effectief op de belangstelling voor onze vereniging gehad.

datum	ereleden	leden	gezins- leden	Aantal leden	abonnees Digitaal (niet-leden)
31-12-2009	3	161	8	172	0
31-12-2010	3	176	8	187	0
31-12-2011	3	184	10	197	0
31-12-2012	4	181	14	199	0
31-12-2013	4	182	15	201	0
31-12-2014	4	188	14	206	0
31-12-2015	4	194	17	215	0
31-12-2016	4	195	18	217	23
31-12-2017	4	191	16	211	37
31-12-2018	4	187	16	207	63
31-12-2019	4	204	18	226	120
31-12-2020	4	219	19	242	159
31-12--2021	4	256	17	277	180
31-12--2022	4	293	17	314	193

Naar schatting besteden onze actieve vrijwilligers minimaal 6.000 uur per jaar aan het verbeteren van natuur en milieu in onze gemeente. Landschapsbeheer neemt hiervan twee derde voor haar rekening.

Het archief van de vereniging zal beheerd gaan worden door het Streekarchief (Salha). We zijn bezig met het overbrengen van alle relevante stukken.

Door de drukte rond aankopen en Dorpsnatuur, zijn de jubileum-activiteiten voor het 40-jarig bestaan uitgesteld naar 2023.

Financieel Jaarverslag 2022.

Jaarrekening

De jaarrekening sluit dit jaar af met een negatief saldo van EUR 12.641,18.

Dit heeft voornamelijk te maken met inkomsten voor Dorpsnatuur in 2020 die pas in 2022 zijn uitgegeven.

De Stichting GMA heeft een flinke verandering ondergaan. Naast de naamsverandering en de ANBI-status is de SGMA erg succesvol geweest met de aankoop van gronden aan de Duinweg. De aankoop van deze gronden zijn mogelijk gemaakt door een donatie van €250.000,- waarvan €225.123,80 besteed is aan de percelen aan de Duinweg. Voor de inrichting e.d. van de percelen is een bedrag gemoeid van €13.766,12. Ook de SGMA heeft een zakelijk- en een spaarrekening met een gezamenlijk bedrag van €19.960,40 per 31 dec 2022.

Door de sterke stijging van het aantal leden is de hoogte van de contributie gestegen tot €4.315,15. Met donaties heeft de NMVH een bedrag van €722,- ontvangen.

Van de gemeente Heusden, Natuurmonumenten, Het Nationaal Landschap en BuurtBestuurt Vliedberg / Herpt totaal aan €21.067 aan subsidies ontvangen. Zie overzicht subsidies. Met deze gegevens hebben wij als Vereniging tezamen met de Stichting een bijzonder positief jaar mogen afsluiten.

Het materieel in eigendom van de Vereniging is in zijn geheel afgeschreven.

Natuur- en Milieuvereniging Gemeente Heusden Jaaroverzicht 2022

Omschrijving	Inkomsten	Uitgaven	Saldo	IN	UIT
				Begroting 2021	Begroting 2021
Eind saldo 2021. Zie balans 2022			0,00		
Contributies	4315,15		4315,15		
Donatie diversen leden	722,00		722,00		
Subsidie Jan Kelders	1000,00		1000,00		
Advertenties	100,00		100,00		
			0,00		
Diversen	62,19	152,19	-90,00		
Naar spaarrekening NMVH		9500,00	-9500,00		
Van St. NMH Actief	9933,09		9933,09		
Lening aan SGMA		1000,00	-1000,00		
Retour lening van SGMA	1000,00		1000,00		
			0,00		
Kosten ING		293,22	-293,22		
			0,00		
Verkoop glossy	118,80		118,80		
			0,00		
Kosten website: Strato		190,80	-190,80		
			0,00		
Projecten					
Luchtkwaliteit	954,00	2322,76	-1368,76		
Dorpsnatuur Vennen-Oost	17401,23	17845,47	-444,24		
Dorpsnatuur Vliedberg	2500	18200,76	-15700,76		
Dorpsnatuur Herpt	1000,00	5436,42	-4436,42		
Eikenprocessie rups	0,00	1318,67	-1318,67		
Landschapsbeheer	2400,00	2664,83	-264,83		
Werkgroep Steenenburgh	0,00	31,28	-31,28		
Inventarisatie bermen	1000,00	0,00	1000,00		
Eendenkooi Ter Kwak	2000,00	564,06	1435,94		
Planten cursus	630,00	1630,96	-1000,96		
Repair cafe	171,61	259,70	-88,09		
Kantoorbenodigheden		308,12			
Huur vergaderruimten, consumpties en afscheidsdiner bestuursleden		997,28			
Onkosten vergoeding		247,66			
Opheffen rekening ASN bank	5014,93				
Saldo	50323,00	62964,18	-12641,18		

In verband met de toegenomen activiteiten de laatste jaren, en de daarmee samenhangende toename van de begroting, is het bestuur bezig de financiële rapportage aan te passen. Ook de nieuwe activiteiten van de Stichting Giersbergse Middel Akker (SGMA) en de daaruit voortkomende herijking van de relatie tussen Vereniging NMVH en SGMA speelt daarbij een rol.

Balans

Het eigenvermogen van "Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden" bestaat uit een zakelijk rekening en een spaarrekening met een gezamenlijk bedrag van € 44.591,86. Hiervan is een deel niet vrij besteedbaar: gelabelde subsidies, Jubileum en reserves ter grootte van twee jaar contributie-inkomsten. Daarna blijft een vrij besteedbaar bedrag over van €11.583,98.

BALANS 31-12-2022					
Balans (debet)		Bedrag	Balans (credit)		Bedrag
Vaste activa					
eigendom	Eendenkooi ha 00.69.	€ 1,00			
	Houtwal ha 00.07.55	€ 1,00			
materiaal	Kettingzagen (afgesch	€ 4,00	Eigen vermogen	Vrij besteedbaar	€ 11.583,98
	Bosmaaier (afgeschre	€ 2,00			
	Heggeschaar (benzine	€ 1,00		Materiaal	€ 15,00
	Nachtvlinderval	€ 1,00			
	Telescoop	€ 1,00		Reserveringen:	
	Banner	€ 1,00		2x jaarcontributie: 2x€4500	€ 9000,00
	Batdetector	€ 1,00		Dorpsnatuur Vliedberg	€ 8.172,84
	Groene polo's (20x)	€ 1,00		Dorpsnatuur Herpt	€ 2.471,88
	Overig materiaal (zie l	€ 1,00		Dorpsnatuur Vennen-O	€ 1.950,20
				Luchtkwaliteit	€ 2.717,97
				Eikenprocessierups	-€ 371,75
				Bermonderzoek	€ 1.000,00
				Landschapsbeheer	-€ 264,83
				Steenenburgh	-€ 31,28
				Eendenkooi Ter Kwak	€ 1.435,94
				RepairCafe	-€ 88,09
				Jubileum 2023	€ 7.000,00
Vlottende activa					
Debiteuren			Vreemd vermogen		
			Crediteuren		
Liquide middelen	ING zakelijke rekening	€ 34.576,86			
	ING spaarrekening	€ 10.000,00			
				Totaal: Reserveringen	€ 33.007,88
					€ 33.007,88
	Totaal	€ 44.591,86		Totaal	€ 44.591,86

Een deel van de gelabelde Dorpsnatuur bestaat uit vergoeding voor vrijwilligersuren. Afhankelijk van de precieze invulling van de activiteiten voor Dorpsnatuur zal dit rond EUR 7.000 bedragen. Dit bedrag zal volgend jaar beschikbaar komen.

Vertegenwoordiging en samenwerking

De vereniging werkt samen met andere natuurorganisaties die actief zijn in de gemeente, met name met Natuurmonumenten en Waterschap Aa en Maas. Daarnaast zijn we lid van de Brabantse Milieu Federatie (BMF) en Brabants Landschap. Een aantal malen is er contact met de BMF geweest over bestuurlijke zaken.

De in het vorige jaarverslag genoemde samenwerking met de Heemkundekring Onsenoort (onderwerpen uitwerken en er over publiceren) is niet van de grond gekomen. Oorzaken lagen in de bestuurswisselingen en de aandacht die nodig was voor lopende grote projecten zoals Luchtkwaliteit, Dorpsnatuur en Aankoop gronden.

Er is wel overleg geweest met Woonveste, maar helaas nog steeds vooral naar aanleiding van het onvoldoende rekening houden met vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen bij renovatie-projecten.

Leden bijeenkomsten

De Jaarvergadering vond dit jaar op 31 mei 2022 plaats in aanwezigheid van 28 leden. Verder vonden nog ledenbijeenkomsten plaats op 11 oktober, waarin vooral over de stand van zaken over de grondaankopen, en over de relatie NMVH – SGMA is gesproken. Zie voor verdere details het verslag van deze vergaderingen.

Overleg met de gemeente

In 2022 is drie keer overlegd met de wethouder, over hoofdlijnen van het beleid.

Meer inhoudelijk overleg met de beleidsmedewerker Groen heeft in 2022 vier keer plaats gehad. Daarbij kwamen ondermeer aan de orde: extensiveren openbaar groen, monitoring bermen, Dorpsnatuur, Japanse duizendknoop, weidevogels, inzicht in bomenkap, vergoeding voor vrijwilligerswerk dat vereniging verricht, eikenprocessierups, onderzoek bij renovatie van gemeentelijke gebouwen, ommetjes, groenstructuurplan.

Daarnaast vindt regelmatig overleg met ambtenaren plaats, met name over natuurbeheer, luchtkwaliteit en ruimtelijke ordening.

Meer weten over bovenstaande onderwerpen? Kijk dan op onze website (gebruik de zoekfunctie of via het menu)!

Natuur-Landschapsbeheer

De activiteiten van de al langer bestaande groep Baardwijkse Overlaat, die op de woensdagmorgen actief is, zijn terug te vinden op <https://www.facebook.com/groups/2720940434820308> .

Deze groep werkt nauw samen met de groep Eendenkooi Ter Kwak.

De groep aan de Duinweg (Giersbergse Middel Akker) bestaat inmiddels uit ongeveer 15 vrijwilligers. Daar is het afgelopen jaar al druk gewerkt aan inrichting en beheer van de gronden.

Het afgelopen halfjaar voerde een groep vrijwilligers landschapsbeheer op Landgoed Steenenburg uit. Het Landgoed is in ontwikkeling, waarbij landbouw plaatsmaakt voor woningbouw en een zorgcampus. De natuur op het landgoed maakt deel uit van het Natuur Netwerk Brabant. De groep startte in mei. Inmiddels zijn er elke eerste zaterdagmorgen van de maand met veel plezier zes vrijwilligers aan het werk. Een verslag over het uitgevoerde werk vind je op <https://natuurenmilieuheusden.nl/jaarverslag-landgoed-steenenburg/> .

Natuur-Aankoop gronden

Eind 2021 heeft het bestuur van de SGMA een koopovereenkomst getekend voor de percelen aan de Duinweg 68 in Drunen. De overdracht van de gronden vond in het voorjaar van 2022 plaats. Daarna heeft de stichting nog een aantal percelen aangekocht.

Natuur-Dorpsnatuur – Venne-Oost

In eerste instantie was het de bedoeling om het project Dorpsnatuur in 2020 te starten in de Drunense wijk Venne-Oost, en in de jaren na 2020 op de Vliedberg en in Herpt. Vanwege de Corona-pandemie viel het zwaartepunt van de activiteiten van alle drie de

deelprojecten in het najaar van 2021 en het voorjaar van 2022. Voordeel hiervan was dat een deel van de activiteiten gezamenlijk kon worden ontwikkeld.

De belangrijkste activiteiten in Venne-Oost waren:

- Het maken van een wijkbeschrijving en vervolgens in samenwerking met de gemeente een pilot extensivering-openbaar groen starten.
- Een planten- en nestkastenactie in het voorjaar van 2022.
- Monitoring van flora en fauna in de wijk.
- De overige geplande activiteiten zijn samen met Vliedberg en Herpt opgepakt.

Het eindrapport is aan de subsidie-verstrekkers (Het Groene Woud en gemeente Heusden) uitgebracht en is door beiden positief ontvangen. Het project is daarmee beëindigd.

Natuur-Dorpsnatuur - Vliedberg

De hierboven genoemde activiteiten in Venne-Oost zijn ook op de Vliedberg uitgevoerd.

Daarnaast is op de Vliedberg nog de volgende aanvullende activiteiten georganiseerd:

- Een plantencursus
- Een lezingenreeks en -wandelingenreeks over flora en fauna:

Lezingenreeks Vliedberg		
Datum	Thema	# bezoekers
woensdag 15 september 2021	Planten	25
woensdag 13 oktober 2021	Vlinders	32
woensdag 10 november 2021	Vogels	41
woensdag 16 februari 2022	De Tuin-Tuinconsulent	25
woensdag 18 mei 2022	De Tuin-Tuinarchitect	20
woensdag 26 oktober 2022	Vleermuizen	31
woensdag 23 november 2022	Insecten	25
woensdag 18 januari 2023	EPR/ rupsen/vlinders lezing	30
woensdag 15 februari 2023	Gierzwaluw	27
woensdag 8 maart 2023	Dassen	35
woensdag 19 april 2023	Amfibieën	
woensdag 17 mei 2023	Lezing zoogdieren muis e.d.	
woensdag 14 juni 2023	Dendro-gronologie	
	Totaal	291
Wandelingen		
Datum	Thema	# bezoekers
zaterdag 18 september 2021	Planten-VlijmensVen	10
donderdag 29 december 2022	Eindejaars plantenjacht	4
zaterdag 18 februari 2023	Knoppen en twijgen	19
zaterdag 11 maart 2023	Dassen	
zaterdag 8 april 2023	Plantenwandeling-Vliedberg	
vrijdag 12 mei 2023	Vleermuizen	
zaterdag 20 mei 2023	Vogels-Gierzwaluw	
zaterdag 10 juni 2023	Plantenwandeling-Heusden Vesting	
zaterdag 24 juni 2023	Plantenwandeling-VenneOost	
zaterdag 8 juli 2023	Plantenwandeling-Herpt	

Natuur-Dorpsnatuur - Herpt

De hierboven genoemde activiteiten in Venne-Oost zijn ook in Herpt uitgevoerd.

Na de flyer rond gebracht te hebben in Herpt met de keuze aan **fruitbomen**, zijn er door 77 huishoudens een fruitboom uitgezocht die we op 12 februari met 5 plantploegen zijn gaan poten in de reeds gegraven plantgaten.

Van elk huishouden is een foto gemaakt met de boom. Tot nu toe hebben we niet gehoord over uitval.

De volgende actie was het plaatsen van 10 **gierzwaluwkasten** op de kerktoren van Herpt. Met 2 man zijn ze bezig geweest met ladders en steiger om de kasten op hoogte tegen de muur te bevestigen.

Op zondagochtend 15 mei was onze grootste actie; een **plantjesmarkt** en meer. Er werden 40 inheemse planten-pakketten verloot onder degenen die zich daarvoor hadden opgegeven. Ook konden de bezoekers tegen gereduceerd tarief inheemse plantjes kopen. Er was een plek waar stekken van tuinplanten konden worden geruild. Ook de nestkasten hadden een plek waar ze te koop werden aangeboden tegen gereduceerd tarief. Verder werd er een bingo gehouden waar men als prijs een voucher kon winnen voor een bezoek aan je tuin door de vogelconsulente van de Vogelbescherming. Er zijn 11 vouchers uitgegeven als prijs. Ook voor biologisch geteelde groenten van het bedrijf de Locatie was veel belangstelling.

Door een lid van de Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden werd een **vleermuizen wandeling** begeleid. In de avond liepen 15 mensen met hem mee op zoek naar vleermuizen gebruikmakend van een bat. Het was een succesvolle tocht vooral rond de kerktoren in Herpt waren veel vleermuizen te horen. Er werden onder de aanwezigen 10 vleermuiskasten verloot.

Tijdens de speelweek ter afsluiting van de zomervakantie, een jaarlijks terugkerende week waarin er allerlei activiteiten voor de jeugd worden georganiseerd, is op de ochtend van 1 september door een 8-tal kinderen een **insectenhotel** in elkaar gezet. Het hotel heeft een plaats gekregen aan het hek van de speeltuin als voorbeeld.

De actie egelkasten bouwen met de jeugd in de herfstvakantie, was een brug te ver voor onze werkgroep. Het aankopen van hout en het laten zagen voor een schappelijke prijs kosten te veel tijd waardoor de tijd om bekendheid aan deze actie te kort werd. Besloten deze actie in 2023 op te pakken tijdens de jaarlijkse Speelweek.

Voor 2023 staan ingepland; op 19 maart een vogelwandeling, in de week van 21-25 augustus tijdens de speelweek het timmeren van egelkasten en op zaterdag 11 november een herhaling van de fruitbomen actie. Daarnaast is de toezegging door de gemeente om op een 3-tal plekken in Herpt het openbaar plantsoen aan te passen met een biodiverse beplanting. En zijn wij bij de gemeente op zoek aan welke eisen we moeten voldoen om van een bestaande Wadi een paddenpoel te maken.

Natuur-Overig

De werkgroep EikenProcessieRups heeft de eerder opgehangen nestkasten gecontroleerd en schoongemaakt, en verder een derde serie kasten opgehangen.

Het bestuur tracht een werkgroep Jeugdnatuur van de grond te krijgen; voorlopig nog zonder succes.

Duurzaamheid – Repair Café

Repair Café Drunen opende dit jaar vier keer haar deuren: in april, juni, oktober en december. Nadat alle coronamaatregelen waren opgeheven, moesten we, vrijwilligers en bezoekers van het Repair Café, de draad weer zien op te pakken. En dat duurde wel even.

Tot ons grote verdriet overleed op 7 juni Willem Raaijmakers. Willem was een zeer gerespecteerd, enthousiaste en altijd aanwezige deskundige vrijwilliger van het Repair Café. Hij zat op zijn eigen plekje in alle rust tassen te repareren en leer te bewerken.

Het Repair Café Drunen vindt plaats in buurthuis de Stulp. De ruimte wordt gratis ter beschikking gesteld door ContourdeTwern. Reparatie is in principe gratis, een kleine vrijwillige bijdrage wordt gevraagd om de gemaakte kosten van te betalen. Wereldwijd zijn er Inmiddels 2586 Repair Cafés. Stichting Repair Café Internationaal uit Amsterdam ondersteunt al deze lokale groepen bij het opstarten. Zie voor meer informatie: www.repaircafe.org

Aantal ingebrachte kapotte spullen	80
Gerepareerde spullen	53
Half gerepareerde spullen/advies gegeven	5
Niet gerepareerde spullen	22

Wat werd er zoal gerepareerd:

Naden van kleding, jurken, blouses en broeken werden korter gemaakt, fietsbanden geplakt, digitale keukenweegschaal, koffiezetapparaten, kettingzaag, naaimachines, raamwisser, scheerapparaten, staafmixers, stofzuigers, elektrische pan, radio's, speaker versterker, duplo trein, ventilatorkachel, beeldje, leren tas, tas saxofoon, speelgoed popje, ladyshave, broodrooster, etc.

Dank aan het hele team van deskundige vrijwilligers, zonder hen geen Repair Cafés: Paul, Peter, Noor, Ludwig, Jos, Jeroen, Carla, Willem †, Halvor, Louis, Paul, Laurens, Alex en René.

Foto: Repair Café Drunen in actie

Duurzaamheid – Luchtkwaliteit

Een jaar waarbij we afscheid hebben genomen van de beperkingen van de corona pandemie.

De **persberichten** dit jaar gingen over de aankondiging van de op handen zijnde informatie avond op 27 september in D'n Elshof te Elshout. Voor deze locatie was mede gekozen vanwege de overlast die wordt ervaren van het Pluimveebedrijf. Door bewoners in Elshout is contact gezocht met de Omgevingsdienst vanwege de overlast die dit bedrijf veroorzaakt. Voor ons een reden om te kijken of we iets kunnen doen met ons meetnet dat de overlast in beeld zou kunnen brengen.

Ons **meldpunt** is nog steeds in de lucht en er wordt nog steeds gebruik van gemaakt maar wel minder als in het eerste jaar.

Het tekenen aan het begin van 2021 van het **Schone Lucht Akkoord** door ons gemeentebestuur en onze vraag wat gaat dat betekenen voor de luchtkwaliteit in Heusden. In oktober van dit jaar hebben een tweetal gesprekken plaatsgevonden op uitnodiging door de ambtenaar die belast is met de invoering. Helaas is daar niet meer uit voortgekomen dan voornemens. Ook de toezegging om sensoren op gemeentelijke gebouwen te plaatsen, komt niet van de grond.

De verwachte totstandkoming van de **Omgevingswet** die weer is uitgesteld nu naar juli 2023. De omgevingsvisie die door onze gemeente is voorbereid, lag in de maand oktober ter inzage. Veel leeswerk met een gezamenlijke zienswijze door de NMVH die op 6 november is verzonden naar onze gemeente.

Het opzetten van een **Burgermeetnet** luchtkwaliteit; onze groep technenuten die onze sensoren assembleert, uitleveren en ondersteuning bij de installatie bieden, is een hechte groep van 4 personen. In dit jaar hebben we totaal 27 sensoren geleverd en komt het totale aantal uitgeleverde sensoren op 42 stuks.

Het organiseren van een **Informatie-avond** Luchtkwaliteit op 27 september met als sprekers Dieter Pientka over de toepassing van een fijnstof sensor en de verschillende kwaliteitsverschillen. Renske Nijdam van de GGD over wat fijnstof is en wat de gevolgen zijn voor de gezondheid van de bewoners. Ook onze technenuten hebben een beeld geschetst over de mogelijkheden van ons meetnet en de procedure die wordt gevolgd bij het bestellen van een sensor bij onze vereniging. Met de opkomst van een kleine 60 deelnemers aan deze avond kijken wij terug op een waardevolle en geslaagde avond. Daarbij kunnen we terugkijken op verschillende krantenartikelen in regionale pers die aandacht hebben besteed aan onze avond.

Ruimtelijke Ordening

De werkgroep bestond het afgelopen jaar uit vier personen. Twee leden hebben ook zitting in het bestuur, waardoor een directe advisering van de werkgroep aan het bestuur en terugkoppeling naar de werkgroep was verzekerd. De werkgroep komt in beginsel maandelijks bijeen, met uitzondering van de maand augustus. Enkele keren is tussendoor een extra vergadering ingelast.

Vanuit de werkgroep zijn bijeenkomsten en cursussen van de Brabantse Milieufederatie bezocht. De Werkgroep heeft de besluitvorming rond de klimaatconferenties, de landelijke en provinciale plannen om de stikstofuitstoot te verminderen en de aanpak van de bodem en waterkwaliteit aandachtig gevolgd. Op gemeentelijk niveau waren wij betrokken bij de opstelling van de Omgevingsvisie Heusden.

Ook heeft de werkgroep een aantal zienswijzen over aangevraagde vergunningen bij de gemeente ingediend. Het betreft een zienswijze over de uitbreiding van de varkenshouderij van de maatschap Welvaarts (Honderdbunderweg 13A Drunen) en tegen de veranderingsvergunning van pluimveehouderij de Achterste Weide (Oosterseweg 1 Elshout). Met de eigenaar van camping de Schaapskooi (Duinweg 58 Drunen) zijn gesprekken gevoerd over de mogelijkheden van uitbreiding van de camping. En verder zijn er vele vragen van inwoners en mensen uit de regio beantwoord.

Over een aantal van deze onderwerpen heeft het bestuur overlegd met ambtenaren en wethouders van de gemeente Heusden. Dit betreft onder andere de omgevingsvergunningen rond het kappen van bomen en struiken. Soms ging de gemeente met de bomenkap (in Steenenburg, het Geerpark en langs de Fortweg (Elshout) en Tuinbouwweg) te voortvarend en rigoureuus te werk; zonder duidelijkheid over de gevolgde vergunningprocedure en duidelijkheid over de natuurcompensatie.

De belangrijkste onderwerpen waren het afgelopen jaar de start van de bouwactiviteiten Steenenburg en de opstelling van de Ontwerp Omgevingsvisie Heusden. Daarnaast beschrijven we hieronder de voortgang in de besluitvorming met de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) en de aanleg van zonnevelden en windmolenparken.

Landgoed Steenenburg

Op noordelijk terrein heeft Jan Kelders Beheer B.V. het plan een medisch onderzoeks- en ontwikkelingscentrum rond MS, een hightech campus, 226 appartementen en 50 patiobungalows te realiseren. De gemeente heeft 9000 meter grond voor het MS Centrum aan Kelders Beheer verkocht. Hendriksbouw en Ontwikkel BV uit Oss heeft met Kelders Beheer het afgelopen jaar een stedenbouwkundige visie opgesteld. Een bouwaanvraag voor het MS-centrum is nog niet ingediend, wel hoopt de initiatiefnemer dit jaar met de

bouw te kunnen starten. Onduidelijk is of de vertraging te maken heeft met de stikstofproblematiek of met de noodzakelijke verplaatsing van de dassenburcht. Onze vereniging heeft namelijk bij de gemeente een bezwaar tegen de omgevingsvergunning bouw Steenenburg wegens het ontbreken van een goede onderbouwing van de stikstofuitstoot en de natuurcompensatie.

In het middengebied staat het kasteel d'Oultrement. De gemeente heeft het kasteel de afgelopen jaren aan de buitenkant volledig opgeknapt. Libema heeft het kasteel met bijbehorende grond (3000 vierkante meter) voor de ontwikkeling van een congres- en vergadercentrum en het naastgelegen perceel (5200 vierkante meter) voor de bouw van een hotel (56 kamers) van de gemeente gekocht. Lips hoopt met de verbouwing van het kasteel tot vergader- en congrescentrum voor de zomer 2023 te kunnen starten. Ongeveer één jaar later zou het hotel open moeten gaan. Het bestemmingsplan zal voor de bouw van het hotel en de aanleg van de noodzakelijke parkeervoorzieningen (120 plaatsen) moeten worden gewijzigd.

Op het zuidelijk deel van het plan aan weerszijden van de Kasteellaan zijn volop bouwactiviteiten. Er zijn wegen en woonterpen en wadi's aangelegd. Inmiddels is een groot deel van de bouwkvavels verkocht. Langs de Barones en de Hertog zullen dit jaar de eerste woningen gereedkomen, de bouwactiviteiten zullen nog wel een jaar duren. Daarna kan worden gewerkt aan de verdere inrichting en aankleding van het terrein.

Omgevingsvisie Heusden

In maart 2020 is de *startnotitie omgevingsvisie* Heusden aan de gemeenteraad gepresenteerd. De startnotitie beschrijft de ambities en uitgangspunten voor het traject komen tot een omgevingsvisie. De startnotitie was het vertrekpunt voor een breed overleg met organisaties, het bedrijfsleven en de inwoners over de toekomst van de gemeente. Kosten noch moeite zijn gespaard om ideeën in te zamelen (bejaardenhuizen, markten en scholen werden bezocht) en een aantal inspraakavonden werden georganiseerd en thema-avonden belegd. Vertegenwoordigers van de Werkgroep RO hebben de afgelopen jaren meerdere inspraakavonden bezocht en een aantal themabijeenkomsten deelgenomen. Het inspraakproces werd begeleid door het bureau STIPO.

In september 2022 heeft het college van Heusden het Ontwerp Omgevingsvisie en de Omgevingseffectrapportage (OER) ter inzage gelegd. De NMVH heeft een zienswijze ingediend, waarin we het gemeentebestuur hebben gewezen op een aantal aandachtspunten en onvolkomenheden in het ontwerp. Dit heeft geleid tot een aantal aanpassingen van de Ontwerp Omgevingsvisie. Zo is het gebied ten zuiden van het Drongelens Kanaal uitvoeriger beschreven, de tekst en tekening met betrekking tot de ecologische zone Steenenburg gewijzigd en de visiekaart met legenda aangepast. In maart 2023 heeft de gemeenteraad de Omgevingsvisie vastgesteld.

Er moet nu een *programma* waarin de doelen van de visie concreet worden gemaakt en een *omgevingsplan* met regels voor de invulling van de fysieke omgeving worden opgesteld. Het omgevingsplan komt in plaats van de verschillende bestemmingsplannen en bestaande verordeningen. Een en ander moet leiden tot betere en meer integrale besluiten, minder regels en snellere procedures.

Het Rijk heeft besloten dat de omgevingswet per 1 januari 2024 wordt ingevoerd. Je hebt straks maar één vergunning nodig. Het gaat om een grote operatie. Voor de werkgroep Ruimtelijke Ordening reden om de ontwikkelingen goed te blijven volgen.

Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)

Eind 2021 heeft de Raad van State een uitspraak gedaan over de Provinciale InpassingsPlannen GOL Oost en West. De plannen werden behoudens enkele kleine aanpassingen goedgekeurd. Wel kreeg de provincie opdracht een nieuwe vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming aan te vragen en daarbij gebruik te maken van het nieuwe Aerius berekening. Met deze berekening wordt vastgesteld in hoeverre een project effect heeft op de stikstofdepositie in Natura-2000 gebieden. In juli 2022 heeft de provincie een aangepast plan GOL en de bijbehorende Natuurvergunning ter goedkeuring naar de Raad van State gestuurd. Volgens GS past het plan nu binnen de actuele stikstofregels. De stikstofneerslag op de Natura2000-gebieden (het Vlijmens Ven en de

Loonse en Drunense Duinen) zal verminderen. Wel zijn extra maatregelen genomen om de stikstofneerslag te verminderen; het gedeeltelijk intrekken van een vergunning van een agrarisch bedrijf aan de Vendreef en het afsluiten van de Wethouder van Buulweg voor het gemotoriseerd verkeer. Tot dusver (maart 2023) is van de Raad van State nog geen reactie ontvangen. Tegen de gewijzigde provinciale inpassingsplannen hebben drie partijen bezwaren ingediend. Een datum voor de behandeling van de bezwaarschriften en een uitspraak van de Raad van State is nog niet bekend.

Ondertussen maken de provincie en de gemeenten zich wel zorgen over de sterk gestegen kosten. Het project begon met een investering van 100 miljoen, is later geraamd op ruim 128 miljoen. Nu houdt de provincie al rekening met een bedrag van 145 tot 165 miljoen. Oorzaken zijn de lange duur van het project (gestart in 2008), de gestegen materiaal, arbeidskosten en kapitaallasten. De provincie betaalt de helft en de gemeenten Heusden en Waalwijk elk een kwart.

De NMVH heeft aan gedeputeerde Ronnes, Provinciale Staten, de colleges van B&W en de gemeenteraden van Heusden en Waalwijk een aantal verbeteringsvoorstellen gestuurd voor de Baardwijkse Overlaat en Vlijmen Oost. De voorstellen moeten leiden tot lagere kosten en meer draagvlak bij de inwoners.

Begin 2022 heeft de landschapsarchitect van Mourik-Besik aan de werkgroep RO, IVN Waalwijk, Natuurmonumenten en in het veld een toelichting gegeven op de aanpassingen in de natuur en het landschap. De toezegging is gedaan, dat partijen nog een nadere toelichting over de natuurcompensatie wanneer het groenplan gereed is. De voorkeur is uitgesproken om bomen zoveel mogelijk terug te planten in of aangrenzend aan het gebied. Bekeken wordt welke reststroken daarvoor in aanmerking komen.

De NMVH heeft in februari 2022 bezwaar gemaakt tegen het voorstel tweede wijziging nota Bodembeheer. De gemeente Heusden wilde het mogelijk maken de met pfas verontreinigde grond uit de spoordijk en de vormzandgrond van Lips gebruiken onder de nieuwe wegen in de Baardwijkse Overlaat en in de Biessertpolder Vlijmen Oost. Mede naar aanleiding van deze zienswijze heeft het college de gemeenteraad voorgesteld de tweede wijziging van nota Bodembeheer niet vast te stellen.

Voortgang in de aanleg van zonneparken en windparken

In het kader van het klimaatakkoord moet Nederland af van het gebruik van gas en fossiele brandstoffen. Het streven is dat de gemeenten in 2050 energie neutraal zijn. Om de klimaatdoelen te halen moeten we overstappen naar duurzame energiebronnen, zoals zon- en wind.

In het Klimaatakkoord 2019 is bepaald dat lagere overheden bij de energietransitie een centrale rol spelen. Provincies en gemeenten bepalen samen met lokale organisatie en inwoners hoe en waar windparken en zonnevelden moeten komen.

De gemeenteraad heeft in 2021 groen licht gegeven voor de ontwikkeling van het Zonnepark Hooibroeken. Het zonnepark aan de Polderweg 1 in Oudheusden is het eerste project voor grootschalige opwekking van duurzame zonne-energie in het buitengebied van Heusden. Het is een initiatief van grondeigenaar familie Vugts, ontwikkelaar Sunvest B.V. en de energiecoöperatie Heusden. Het gaat om een project van 23,5 hectare (70.000 tot 75.000 panelen). De jaaropbrengst wordt geschat op ongeveer 30 miljoen kWh; voldoende voor het energiegebruik van 10.000 huishoudens.

De omgevingsvergunning is onherroepelijk geworden. Nadat in mei 2022 ook de aangevraagde SDE++subsidie (Subsidie voor Duurzame Energie) was toegekend en de aansluiting op het elektrische netwerk van Enexis was geregeld leek een belangrijke stap in de richting van de realisatie van het zonnepark te zijn gezet.

Het was dan ook een tegenvaller dat de Energiecoöperatie en Sunvest in september 2022 de gemeente laten weten dat het project zeker een jaar is vertraagd. Door de oorlog in de Oekraïne, de leverings- en personele problemen als gevolg van corona zijn de bouwkosten voor een zonnepark fors gestegen. Ook zijn de financieringskosten door de gestegen rente toegenomen. Hoelang dit blijft is nog onzeker.

Op dit moment wordt op het zonnepark een batterij kan krijgen. Dit maakt het park wel duurder maar ook minder afhankelijk van de capaciteit van het elektriciteitsnet.

Onlangs is bekend geworden dat de gemeente een tweede zonnepark wil realiseren op Bakkersdam (een voormalige vuilstort) in Heusden. Het gaat om een klein zonnepark (2 hectare). Een gunstige omstandigheid van deze locatie is dat de grond gemeenteeigendom is. Het bureau Enter Next Level heeft de opdracht de haalbaarheid van dit zonnepark en de vorming van een energiegemeenschap te onderzoeken.

Met de ontwikkeling van windparken is het afgelopen jaar geen voortgang geboekt. Wel is bekend dat RWE bij de gemeente het plan Gelderse Waard heeft ingediend. Het betreft een plan voor 4 windturbines ten oosten van Hedikhuizen.

Het afgelopen jaar hebben de Coöperatie Heusden Duurzaam, steenfabriek VanderSanden en de gemeente een intentieovereenkomst gesloten om een warmtenet voor Hedikhuizen te realiseren. Het onderzoek moet uit wijzen of het warmtenet (geschatte kosten 5,8 miljoen euro) haalbaar is.

Communicatie

In 2022 hebben we geen **glossy** uitgegeven.

Digituurlijk is weer 12 keer verschenen in 2022, de negende jaargang. Zie pagina drie voor ontwikkeling van het aantal abonnees.

Sinds eind 2018 zijn we ook actief op **Facebook**. Zo hopen we een nieuw publiek voor onze activiteiten te bereiken. Ook krijgen we regelmatig opmerkingen over natuur en milieu via Facebook binnen.

We proberen meer aanwezig te zijn in de media, middels **persberichten** en middels het benaderen van de pers voor interviews e.d. In het verleden werden persberichten voornamelijk gemaakt voor het aankondigen van activiteiten. Sinds 2018 proberen we projecten te laten vergezellen door een pr-campagne. Dat heeft geleid tot 32 persberichten in 2018 (afvalexcursies, voorjaarsfestival), 23 in 2019 (houtstook-avond, voorjaarsfestival), 43 in 2020 (vooral dorpsnatuur, luchtkwaliteit), 29 in 2021 (vooral luchtkwaliteit (16) en dorpsnatuur (11)).

In 2022 zijn er 19 persberichten uitgegaan: 11 voor Dorpsnatuur, 5 voor Luchtkwaliteit en 3 over natuur (Duinweg, Steenenburg en Jeugdnatuur).

Onze **Fotowerkgroep** telt vier leden, drie fotografen. Ad Hartjes en Ate Dijk zijn relatief nieuw; Wilhelmiën Marti fotografeert al heel wat jaren voor NMVH en Anja Kleijn heeft als belangrijkste taak ervoor te zorgen dat er foto's komen en dat die via de fotogalerij te zien zijn.

De meest gemaakt foto's zijn van natuurgebieden in de gemeente Heusden en van activiteiten van NMVH. Relatief nieuw zijn foto's van locaties in de gemeente waar door het toekomstige GOL (Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat) het zicht op de natuur zal gaan veranderen. Om die verandering in beeld te brengen, maken de fotografen nu al foto's om te kunnen laten zien 'hoe het was'.

Het aantal foto's in de galerij nadert de 1700. Dus als u foto's wilt bekijken, ga er maar eens rustig voor zitten. De natuur-foto's zie je op

<https://natuurenmilieuheusden.nl/natuur-gebieden-in-de-gemeente-heusden/> , die van de verenigingsactiviteiten op <https://natuurenmilieuheusden.nl/new-photo-gallery/>.

Verder staan er nog filmpjes op <https://natuurenmilieuheusden.nl/ons-klupke/> .

